

נספחים

העבודה בשמירת העינים

נשאלתי כיצד להחליט במקרה שיש לאדם שתי אפשרויות, לקנות בחנות של גוים שהנשים שם אינן לבושות בצניעות, או בחנות של שומרי תורה ששם הנשים לבושות בצורה יפה יותר ויתכן וזה מושך יותר ויביא למחשבות עליהן?

ושאלה דומה, האם עדיף לשבת על שפת ים כמעט ריק אבל פרוץ, או במקום מלא אדם שיש שם נשים אבל הן בדרך כלל לבושות כהלכה? ומהו גדר דרכא אחרינא בדברים כגון אלו?

ולכאורה שורש השאלה היא האם להעדיף מה שיותר נכון על פי גדרי ההלכה, או מה שהוא פחות נסיון עבורו.

שמירת העיניים תלוי בלב

אמנם היסוד הראשון בשמירת העיניים הוא שהכל תלוי בשמירת הלב, כמו שכתב הרמב"ם (סוף הל' איסורי ביאה) שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב הפנוי מן החכמה. ולכן לא זו בלבד שבשעה שאדם הולך ברחוב צריך לשמור את עיניו שלא להפקיר אותם, אלא עיקר העבודה צריכה להיות בלב, על ידי שיקדים את עצמו להתעניין בסוגיא שהוא לומד או במחשבת מוסר וחכמה, ועל ידי זה לא יתפנה לעריות שמסביבו.

חדשי תמוז ואב הם זמן לתיקון פגם העינים

ובאמת הנושא של שמירת העינים שייך כל השנה, אמנם בכתבי האר"י מובא שחודשי תמוז ואב הם זמן של תיקון העינים, תמוז בעין ימין ואב בעין שמאל. ובספר יצירה כתוב שלפי שבתמוז חטאו המרגלים בעיניהם לכן תמוז הוא זמן לעבודה על תיקון העינים, ואב הוא זמן של תיקון האזנים.

ואנו רואים כן בפועל שהנסיון גדול יותר בחודשים אלו, וכנראה שכך נטבע
בבריאה כיון שלתקן את החטא צריך לעבור נסיונות.

עיני בשר ועיני שכל

וכתב בהקדמה לספר ההפלאה על כתובות שיש לנו שני זוגות עינים, עיני הבשר
שבהם רואים את הגשמיות, ועיני השכל שבהם רואים דברים רוחניים. ושני זוגות אלו
הם צרות זו לזו, כי המביט על העולם בעינים גשמיות, הרי זה מונע ממנו לראות אותו
בצורה רוחנית, וכן להיפך.

וכתב תלמידו בעל החתם סופר שלכן אנו מכסים את העינים בשעת קריאת
שמע, שכדי לקבל עול מלכות שמים, צריך לראות בעינים רוחניות, וזה לא יתכן
אלא כשמכסים את עיני הבשר מלראות. וכך מובא בזוהר הקדוש (תקו"ז תיקון מט)
שתיבת "שמע" היא ראשי תיבות של "שאו מרום עיניכם", שזהו הזמן לראות את
המציאות הרוחנית.

האופן שבלעם היה מסוגל לראות נבואה

והנה מצאנו שבלעם היה נביא בדרגה של משה רבינו, כמו שאמרו (ספרי וזאת הברכה)
על הפסוק (דברים לד, י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, אבל באומות העולם קם
[ואמר המהרי"ל דיסקין זצ"ל (ע"י בספרו על התורה מאמר לסיום התורה אות יא), שאילו היה
בלעם צריך לפרש את נבואתו היה לנו רע ומר, לכן ניתנה לו הנבואה באספקלריא
המאירה באופן שאין מקום לפירושים...].

ובספרי חסידים מובא בשם הבעל שם טוב, שלכן היה בלעם 'שתום העין',
כיון שנבואה באה על ידי חוש הראייה, והמטמא את עיניו אינו יכול לראות נבואה.
לכן סיבב הקב"ה שיהיה סומא בעין אחת, ודרך אותה עין עיוורת היה יכול
להסתכל בנבואה.

שמירת העיניים מראיית גשמיות

רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה מזהיר את הבחורים קודם בין הזמנים שישמרו
את עיניהם מלהסתכל על בעלי הבתים! שלא יראו איך הבעלי בתים חיים בשפע וכל
טוב ויבואו לחמוד חיים של גשמיות.

כלומר ששמירת העינים הוא ענין כללי שצריך האדם ליזהר מלתת דרור לעיניו ולמשוך אותו למציאות מסויימת.

היוצא לעבוד צריך הכנה מרובה

והנה האמת הפשוטה היא שלימוד התורה הוא הערך הכי חשוב בחיים והכסף טפל. אמנם היוצא לעבוד, מוצא את עצמו שקוע בתוך עולם שבו הכסף חשוב ולא לימוד תורה. לכן מי שיוצא לרחוב החומרי צריך הכנה יותר גדולה ממי שיושב בקביעות בתוך אהלה של תורה.

וברש"י (בראשית כח, יא) מביא את דברי המדרש שי"ד שנה לא ישן יעקב אבינו בזמן שלמד בישיבת שם ועבר. וצריך להבין, אם היה צריך לישון מדוע לא ישן, ואם לא היה צריך שינה, מדוע לא נשאר ער ללמוד גם כשהיה בבית אביו?

אלא כיון שעמד להיכנס לבית לבן ולחיות בין רשעים, ועוד שידע שיצטרך לעבוד לפרנסתו, היה מוכרח לאגור כוחות כדי לעמוד בנסיון. לכן על אף שגם מקודם למד, בכל זאת השקיע את עצמו כעת בישיבת שם ועבר והכין את עצמו על ידי לימוד תורה יומם ולילה עד כלות הכוחות.

סיבת הנסיונות הגדולים בדורנו

בעלי המוסר אומרים שהתקופה שלנו היא התקופה שלפני שחיתת השטן, ולכן נותנים לו מן השמים את משאלתו האחרונה, והם הנסיונות הגדולים שהוא שולח להכשיל את כל העולם. ולכן הכח שלו כעת גדול מאוד הן בעיני היצר, הן בעיני כפירה וחיילול השם והעדר כבוד שמים.

אבל אנו עבדי השם, לא זו בלבד שעובדים לקיים מצוותיו, אלא מתפקידנו כבני תורה ועבדי המלך להיות גם כן שליחי המקום לתקן ולטהר את העולם.

